

Nader onderzoek huismus,
steenuil, categorie 5
vogelsoorten, vleermuizen,
marterachtigen en ringslang
ter plaatse van:

**Zuiderzeestraatweg West 129
te Doornspijk**

projectnummer

210652

TITELBLAD

RAPPORT			
Type onderzoek	Nader onderzoek huismus, steenuil, categorie 5 vogelsoorten, vleermuizen, marterachtigen en ringslang		
Locatie onderzoek	Zuiderzeestraatweg West 129 te Doornspijk		
Projectnummer	210652		
Auteur	K. E. Harmsen		
Controle en vrijgave	R.J.W. Huls		
Versie rapport	Versienummer:	Datum:	Reden vervallen:
	1.0	14 oktober 2021	Vigerende versie
Paraaf vrijgave			

OPDRACHTGEVER	
Naam	EDOK-RO
Contactpersoon	dhr. E. Dokter
Adres	Van Breugelpantsoen 81, 3771 VN BARNEVELD

UITGEVOERD DOOR		
		
info@ecoreest.nl www.ecoreest.nl		
Kantoor Almere Transistorstraat 91-34 1322 CL Almere 036 82 00 397	Kantoor Appingedam Opwierderweg 160 9902 RH Appingedam Tel: 0596 633 355	Kantoor Zuidwolde Industrieweg 20 7921 JP Zuidwolde Tel: 0528 373 982

Eco Reest Holding BV is gecertificeerd volgens "NEN-EN-ISO 9001:2015", voor het geven van milieukundig advies in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen en gebouwen met inbegrip van de uitvoering van gerelateerde onderzoeksactiviteiten op het gebied van bodemonderzoek en -sanering, ecologie, asbestinventarisaties, sloopbegeleiding, bouwkundige opnames en energieprestatie advies.

Eco Reest BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Als aangesloten adviesbureau zorgen we samen met de andere leden voor een betere borging van kwaliteit in de uitvoering van ecologisch onderzoek.

Dit onderzoek en advies is tot stand gekomen onafhankelijk van de belangen van de opdrachtgever en derden.

Eco Reest BV is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en is gemachtigd gebruik te maken van de ontheffingen en correspondentie met bevoegde gezagen van het Netwerk Groene Bureaus met betrekking tot Wet natuurbescherming.

DISCLAIMER

Dit rapport is het resultaat van een nader onderzoek huismus, steenuil, categorie 5 vogelsoorten, vleermuizen, marterachtigen en ringslang dat is uitgevoerd ter plaatse van Zuiderzeestraatweg West 129 te Doornspijk, in opdracht van EDOK-RO. Ten behoeve van de juiste interpretatie van dit rapport is het noodzakelijk te beschikken over de gehele rapportage, inclusief bijlagen.

Het rapport is ongeschikt voor toepassing in een juridische context indien de paginanummering van het rapport onjuist of onvolledig is, de bijlagen genoemd in de inhoudsopgave (deels) ontbreken en het projectnummer in het rapport en op de bijlage niet overeenkomt.

© 2021 Eco Reest BV.

Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding.

Wijze van citeren: Eco Reest 2021 Doornspijk_210652_Zuiderzeestraatweg West 129_NO

We stellen dit rapport alleen ter beschikking aan derden in geval van schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1.	INLEIDING.....	4
1.1	Aanleiding en doelstelling	4
1.2	Wettelijk kader.....	4
1.2.1	Vogelrichtlijn.....	4
1.2.2	Habitatrichtlijn, bijlage II van verdrag van Bern en Bijlage I van verdrag van Bonn	5
1.2.3	Overige nationaal beschermde soorten	5
1.3	Leeswijzer	6
2.	PROJECTGEBIED EN VOORGENOMEN WERKZAAMHEDEN	7
2.1	Beschrijving projectgebied	7
2.2	Voorgenomen werkzaamheden en planning	10
3.	ONDERZOEKSOPZET	11
3.1	Vleermuizen	11
3.2	Huismus	11
3.3	Steenuil	12
3.4	Categorie 5 vogelsoorten	13
3.5	Marterachtige	13
3.6	Ringslang.....	14
4.	RESULTATEN	16
4.1	Vleermuizen	16
4.1.1	Verblijfplaatsen	16
4.1.2	Foerageergebied.....	16
4.1.3	Vliegroutes.....	17
4.2	Huismus	17
4.3	Steenuil	18
4.4	Categorie 5 vogelsoorten	18
4.4.1	Boerenwaluw	19
4.4.2	Spreeuw.....	19
4.4.3	Zwarte roodstaart.....	20
4.4.4	Overige waarnemingen	20
4.5	Marterachtige	20
4.6	Ringslang.....	25
5.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	26
5.1	Functie van het projectgebied en effecten	26
5.1.1	Vleermuizen.....	26
5.1.2	Jaarrond beschermde vogelnesten	26
5.1.3	Marterachtige.....	26
5.1.4	Ringslang.....	27
5.2	Vervolgstappen	27
5.2.1	Ontheffing.....	27
5.2.2	Mitigerende maatregelen.....	27
5.2.3	Zorgplicht.....	28
5.3	Verantwoording	28
	LITERATUURLIJST.....	29

1. INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de aanleiding en de doelstelling van het onderzoek en het wettelijk kader.

1.1 Aanleiding en doelstelling

Aanleiding tot het onderzoek is het voornemen om ter plaatse van Zuiderzeestraatweg West 129 te Doornspijk een boerderij met bijgebouwen slopen en vervolgens drie nieuwe woningen te bouwen. Voor het voornemen is een wijziging van het bestemmingsplan nodig.

In dat kader is door Eco Reest een quickscan uitgevoerd (Eco Reest 2021 Doornspijk_210270_Zuiderzeestraatweg West 129_QS, d.d. 12 april 2021). Hieruit is naar voren gekomen dat de locatie geschikt is voor nestplaatsen en / of verblijfplaatsen aanwezig zijn van huismus, steenuil, categorie 5 vogelsoorten, vleermuizen, marterachtigen en ringslang.

Om vast te stellen of uit te sluiten dat zich verblijfplaatsen of jaarrond beschermde nesten van één of meerdere soorten op de locatie bevinden is Eco Reest BV gevraagd nader onderzoek uit te voeren naar huismus, steenuil, categorie 5 vogelsoorten, vleermuizen, marterachtigen en ringslang ter plaatse van Zuiderzeestraatweg West 129 te Doornspijk.

Doel van het nader onderzoek is tweeledig:

1. Er wordt vastgesteld of en zo ja op welke manier, het projectgebied deel uitmaakt van het functioneel leefgebied van:
 - Vleermuizen
 - Huismus
 - Steenuil
 - Categorie 5 vogelsoorten
 - Marterachtigen
 - Ringslang
2. Daarnaast wordt bepaald of de voorgenomen werkzaamheden een overtreding van de Wet natuurbescherming (Wnb) tot gevolg hebben.

1.2 Wettelijk kader

1.2.1 Vogelrichtlijn

De huismus, steenuil zijn een beschermde inheemse vogelsoorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

- Op grond van artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Op grond van artikel 3.1 lid 4 van de Wnb is het verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- Op grond van artikel 3.1 lid 5 van de Wnb is het verbod, bedoeld in het vierde lid, niet van toepassing indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het nest van een vogel, zoals bedoeld in artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is de plaats die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

Artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. Nesten van de huismus en steenuil zijn op basis van vaste jurisprudentie bovendien jaarrond beschermd. Dit houdt in dat ook buiten het broedseizoen de nesten beschermd zijn en niet mogen worden vernield of weggehaald.

Nesten van soorten (waaronder spreeuw) met een jaarrond beschermd functioneel leefgebied, zijn alleen jaarrond beschermd als onvoldoende alternatieve nestmogelijkheden beschikbaar zijn.

1.2.2 Habitatrichtlijn, bijlage II van verdrag van Bern en Bijlage I van verdrag van Bonn

De vleermuizen en ringslang zijn beschermde inheemse soort(groepen) als bedoeld in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn en is zodoende beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.5 lid 2 van de Wnb is het verboden om dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is het verboden om de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen als bedoeld in artikel 3.5 lid 4 van de Wnb vallen onder andere kraamverblijven, zomerverblijven, paarverblijven en winterverblijven maar ook essentiële vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van de voortplantingsplaats of rustplaats worden hieronder gerekend. Tijdelijke, seizoensgebonden verblijfplaatsen als holen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per individu zijn ook beschermd door artikel 3.5 lid 4 van de Wnb.

1.2.3 Overige nationaal beschermde soorten

In de Wet natuurbescherming is een lijst met nationaal beschermde soorten opgenomen. Hierop is artikel 3.10 van deze wet van toepassing. Lid 1 luidt als volgt:

Het is verboden:

- a) in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- b) de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of;

- c) vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

In provincie Gelderland is voor steenmarter, hermelijn en wezel geen vrijstelling van toepassing en deze soort valt derhalve onder dit beschermingsregime.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het projectgebied besproken. Hoofdstuk 3 bevat een onderzoeksopzet. Hoofdstuk 4 beschrijft de resultaten van het uitgevoerde onderzoek. Besloten wordt met hoofdstuk 5; de conclusies en advies voor eventueel benodigde vervolgstappen voor het project.

2. PROJECTGEBIED EN VOORGENOMEN WERKZAAMHEDEN

In dit hoofdstuk zijn het projectgebied en de voorgenomen werkzaamheden binnen het projectgebied beschreven.

2.1 Beschrijving projectgebied

Het projectgebied is gelegen aan de Zuiderzeestraatweg West 129 te Doornspijk. Het betreft twee kadastrale percelen, Doornspijk G 3995 en 3996. Het projectgebied heeft een oppervlakte van circa 7.500 m² en bestaat uit weiland met een boerderij en diverse bijgebouwen. In onderstaande figuur 1.1 is een luchtfoto van de huidige situatie weergegeven.

Figuur 1.1 Projectgebied (rood omlijnd) (bron achtergrondkaart: ArcGIS).

Figuur 1.2 Overzichtsfoto van de woonboerderij, gezien vanuit noordwestelijke richting.

Figuur 1.3 Overzichtsfoto woonboerderij en vervallen schuur en stallen, gezien vanuit zuidwestelijke richting.

Figuur 1.4 Overzichtsfoto binnenkant van een van de oude koeienstallen.

Figuur 1.5 Overzichtsfoto hooiberg en hooischaar gezien vanuit noordwestelijke richting.

3. ONDERZOEKSOPZET

In dit hoofdstuk zijn de methoden van het veldonderzoek per onderzochte soort(groep) beschreven.

3.1 Vleermuizen

Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen uit de meest recente versie van het Vleermuisprotocol (versie 2021). Het vleermuisonderzoek heeft plaatsgevonden door middel van vijf bezoeken. Hiervan zijn drie ronden uitgevoerd tijdens de kraamtijd van vleermuizen. Daarnaast zijn twee bezoeken uitgevoerd tijdens de paartijd van vleermuizen. Tegelijkertijd met het onderzoek naar verblijfplaatsen zijn ook de functie vliegroute en leefgebied onderzocht.

Met behulp van een batdetector (Pettersson D240x) is de aanwezigheid van kraam-, zomer- of paarverblijfplaatsen van vleermuizen in het pand in beeld gebracht. Gedurende de bezoeken is het projectgebied twee uur lang onderzocht op verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Vier onderzoeksronden hebben plaatsgevonden in de avonduren, na zonsondergang. Eén ronde is uitgevoerd vanaf twee uur voor zonsopkomst. Hierbij zijn geluids- en visuele waarnemingen genoteerd en ultrasone geluiden van vleermuizen opgenomen.

De onderzoeken in de kraamperiode zijn met meer veldwerkers uitgevoerd dan in de paarperiode, omdat hierbij extra is gelet op in- en uitvliegende dieren, terwijl bij het onderzoek naar paarverblijven de nadruk lag op geluidswaarnemingen (baltsgeluiden).

Analyse van opgenomen vleermuisgeluiden heeft, waar nodig, plaatsgevonden met behulp van het programma Wavesurfer of Batsound. Hierbij is met behulp van sonogrammen het in het veld opgenomen geluid op soort gedetermineerd.

Het onderzoek naar vleermuizen heeft op de volgende data en bij de onderstaande weersomstandigheden plaatsgevonden:

Tabel 3.1 Uitgevoerde onderzoeksronden vleermuizen

Ronde *	Datum (2021)	Zon op/onder	Begintijd	Eindtijd	Temp (°C)	Wind (Bft)	Bewolking	Neerslag	Veldwerkers
KR1	25 mei	21:44	21:44	23:40	11	3	Licht bewolkt	Droog	2
KR2	7 juni	05:25	03:25	05:25	18	3	Geheel bewolkt	Droog	2
LV	16 juni	22:02	22:02	00:02	24	1	Helder	Droog	2
PA1	24 augustus	20:42	22:00	00:00	18	2	Helder	Droog	1
PA2	14 september	19:54	20:52	22:54	19	1	Licht bewolkt	Droog	1

*KR: Ronde kraam- en zomerverblijfplaatsen, LV: Ronde kraam- en zomerverblijfplaatsen voor laatvlieger, PA: Ronde paarverblijfplaatsen

3.2 Huismus

Het onderzoek naar huismussen is uitgevoerd overeenkomstig de eisen uit de Soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (versie 2017). Deze schrijft voor dat er twee veldbezoeken moeten plaatsvinden in de periode van 1 april tot 20 juni. Deze veldbezoeken moeten tussen 1 à 2 uur na zonsopkomst of 1 à 2 uur voor zonsondergang worden uitgevoerd bij droog weer.

Het doel van het nader onderzoek naar huismussen is het vaststellen of uitsluiten van jaarrond beschermde nestplaatsen van deze soort binnen het onderzoeksgebied. In geval er sprake is van nestelende huismussen in het onderzoeksgebied, is tevens vastgesteld om hoeveel nestplaatsen het gaat.

Tijdens het onderzoek is gebruik gemaakt van een verrekijker om het exacte gedrag en de nestlocaties in detail te kunnen bepalen. Nestlocaties zijn vastgesteld op basis van nest-indicerende waarnemingen, zoals zingende mannetjes, bezoeken aan potentiële nestplaatsen, transport van nestmateriaal en transport van voedsel voor de jongen.

Het onderzoek naar huismussen heeft op de volgende data en bij de onderstaande weersomstandigheden plaatsgevonden:

Tabel 3.2 Uitgevoerde onderzoeksronden huismus

Bezoek	Datum (2021)	Weersomstandigheden	Aantal veldwerkers
1	14 april	Droog, licht bewolkt, 1 Bft, 10 °C	1
2	11 mei	Droog, half bewolkt → licht bewolkt, 2 Bft, 15 → 17 °C	1

3.3 Steenuil

Het doel van het nader onderzoek naar de steenuil is het vaststellen of zo ja hoe het onderzoeksgebied gebruikt wordt door de steenuil.

Het onderzoek naar steenuil is uitgevoerd middels vier veldbezoeken in de ochtend uren (zie tabel 3.3) in de periode 15 februari tot 15 juli, conform het kennisdocument van Bij12 (Bij12, 2017).

De aan-/afwezigheid van de steenuil is bepaald door het uitvoeren van drie veldbezoeken tijdens de schemering. Tijdens deze bezoeken is er geluisterd naar de roep van de steenuil. Door middel van geluidsfragmenten is er geprobeerd deze roep uit te lokken.

Ook is er één veldbezoek (veldbezoek van 6 juli) tijdens de ochtenduren gedaan. Dit veldbezoek is gericht op het waarnemen van volwassen individuen die bij hun nest zitten.

Tijdens alle veldbezoeken is er gezocht naar sporen van steenuilen zoals uitwerpselen, braakballen en nestplaatsen.

Het onderzoek naar de steenuil heeft op de volgende data en bij de onderstaande weersomstandigheden plaatsgevonden:

Tabel 3.3 Uitgevoerde onderzoeksronden steenuil

Bezoek	Datum (2021)	Weersomstandigheden	Aantal veldwerkers
1	28 mei	Droog, helder, 1 Bft, 12 °C	1
2	16 juni	Droog, helder, 1 Bft, 22 °C	1
3	28 juni	Droog, licht bewolkt, 1 Bft, 22 °C → 24 °C	1
4	6 juli	Droog, bewolkt, 3 Bft, 18 °C	1

3.4 Categorie 5 vogelsoorten

Het onderzoek naar categorie 5 vogelsoorten is gericht op nestplaatsen van gebouwbewonende soorten (boerenwaluw, spreeuw en zwarte roodstaart). Voor dit onderzoek zijn de telrichtlijnen van Sovon gehanteerd. Voor de spreeuw gelden nest indicatieve waarnemingen tussen 1 april en 31 mei. Voor de zwarte roodstaart gelden nest indicatieve waarnemingen tussen 20 april en 10 juli en voor de boerenwaluw geldt dat minimaal eenmaal nesten in aanbouw en bewoonde nesten geteld moeten worden tussen 15 mei en 30 juni. Hierbij zijn eenmaal nesten in aanbouw en eenmaal bewoonde nesten geteld. Bewoonde nesten zijn herkenbaar aan goede conditie, in- en uitvliegende oudervogels of al dan niet uit de nestopening kijkende jongen (uitwerpselen onder de nesten).

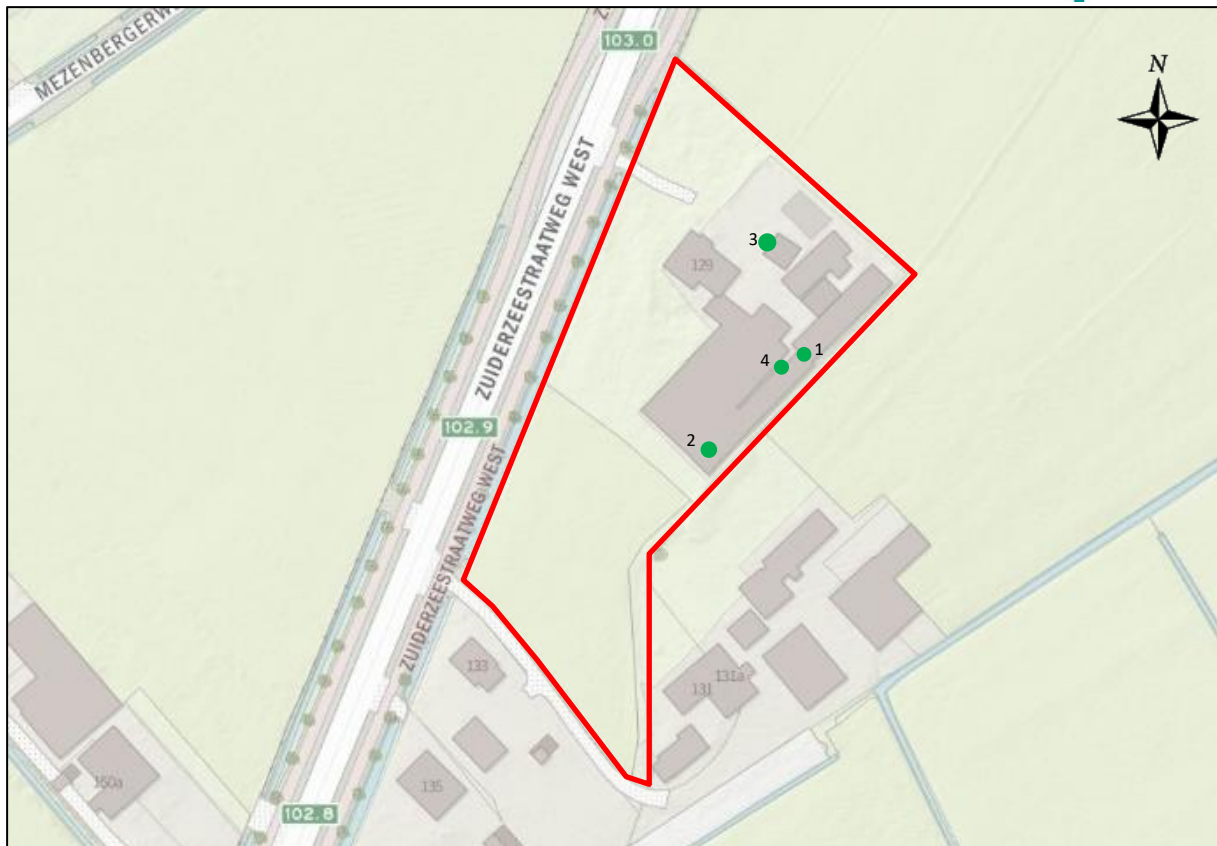
Het onderzoek naar categorie 5 vogelsoorten heeft op de volgende data en bij de onderstaande weersomstandigheden plaatsgevonden:

Tabel 3.4 Uitgevoerde onderzoeksronden categorie 5 vogelsoorten

Bezoek	Datum (2021)	Weersomstandigheden	Aantal veldwerkers
1	14 april	Droog, licht bewolkt, 1 Bft, 10 °C	1
2	11 mei	Droog, half bewolkt → licht bewolkt, 2 Bft, 15 → 17 °C	1
3	28 mei	Droog, helder, 1Bft, 12°C	1
4	28 juni	Droog, licht bewolkt, 1 Bft, 22 → 24 °C	1

3.5 Marterachtige

Het doel van het onderzoek naar marterachtige is de aan-/afwezigheid aan te tonen binnen het onderzoeksgebied. Dit onderzoek wordt gedaan met behulp van vier wildcamera's. De wildcamera's zijn tijdens de actieve periode van de mogelijk aanwezige martersoorten op verschillende locaties binnen het projectgebied geplaatst. De wildcamera's zijn geplaatst op locaties die door de ecooloog gezien worden als meest geschikt voor marterachtige, zoals de hooischuur (zie figuur 3.1). Het onderzoek naar marterachtige heeft plaatsgevonden tussen 28 mei en 12 juli. De vier wildcamera's hebben te allen tijde op de aangegeven locaties gestaan. De beelden zijn driemaal tijdens het onderzoek gecontroleerd. Op 18 juni, 28 juni en 6 juli.

Figuur 3.1 De vier genummerde wildcamera's (groene stippen) binnen het projectgebied (rood omlijnd) (bron achtergrondkaart: ArcGIS).

3.6 Ringslang

Het ringslangonderzoek is gedaan om vast te stellen of het projectgebied als zomerhabitat of voorplantingshabitat wordt gebruikt door ringslang. Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van soorteninventarisatieprotocollen NBG versie 1.1 2017.

Het onderzoek naar zomerhabitat vindt plaats door vier veldbezoeken die gericht zijn op het zoeken van zonnende ringslangen. Voor deze veldbezoeken is het van belang dat het plaatsvindt tussen april en september, daarnaast moeten minimaal drie bezoeken onder optimale omstandigheden zijn. De optimale omstandigheden zijn als de temperatuur rond 15 graden of lager ligt of een warme dag na koude periode. Daarnaast is veel zonneschijn van belang.

Voor het onderzoeken van voorplantingshabitat is één veldbezoek nodig in oktober of maart. In dit veldbezoek wordt er gezocht naar eierschalen in potentiële broeihopen.

Tabel 3.7 Uitgevoerde onderzoeksronden ringslang

Bezoek	Datum (2021)	Weersomstandigheden	Aantal veldwerkers
1	9 mei	Deels regen, grotendeels bewolkt soms zonneschijn, 2 Bft, 24 → 25 °C	1
2	11 mei	Droog, half bewolkt → licht bewolkt, 2 Bft, 15 → 17 °C	1
3	28 juni	Droog, licht bewolkt, 1 Bft, 22 → 24 °C	1
4	12 augustus	Droog, licht bewolkt, 2 Bft, 23 °C	1
5	4 oktober	Droog, licht bewolkt, 3 Bft, 15 °C	1

4. RESULTATEN

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van het veldonderzoek per onderzochte soort(groep) beschreven.

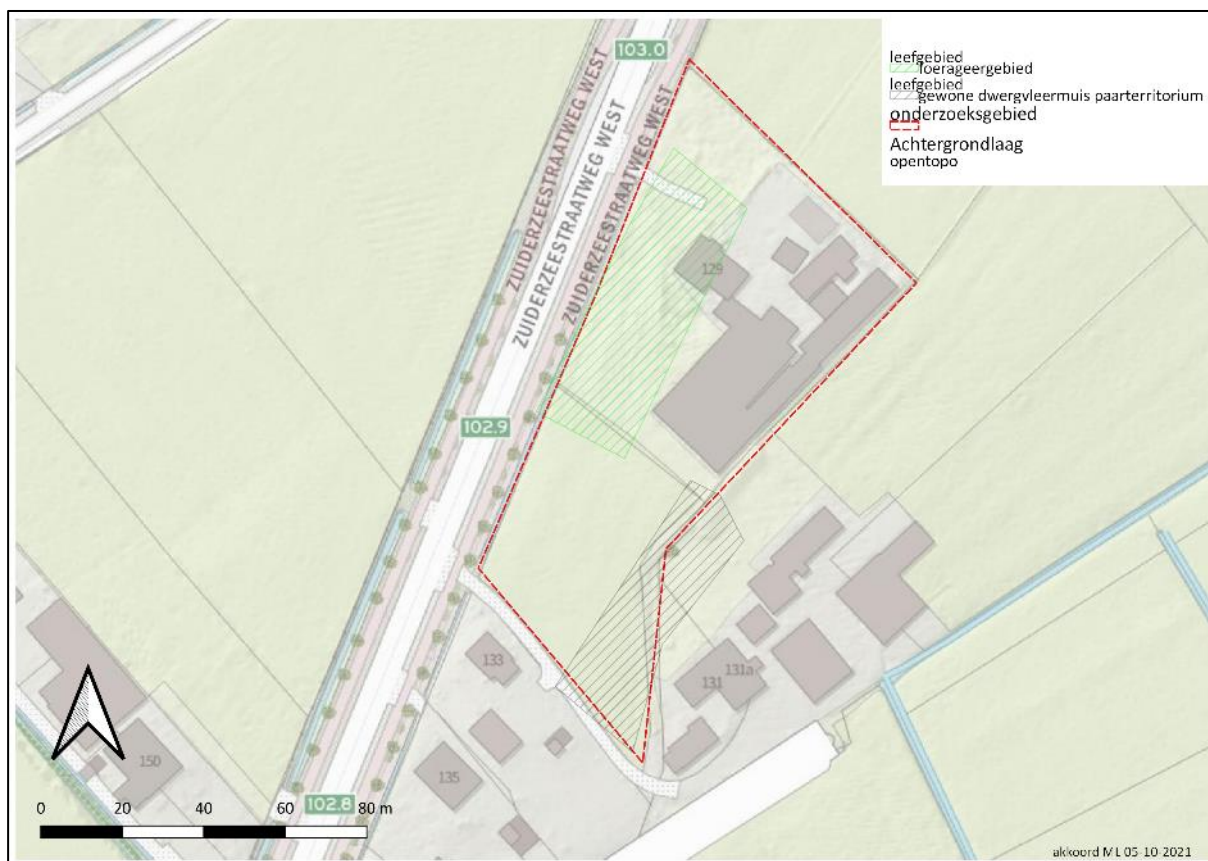
4.1 Vleermuizen

4.1.1 Verblijfplaatsen

Tijdens het onderzoek zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen.

Tijdens het onderzoek zijn geen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen binnen het projectgebied. Bovendien is binnen het projectgebied geen (zwerm)gedrag waargenomen dat wijst op een verblijfplaats van vleermuizen. Hieruit wordt geconcludeerd dat er geen verblijfplaatsen aanwezig zijn binnen het projectgebied.

Aan de zuidoostelijke rand van het projectgebied is een paarterritorium van gewone dwergvleermuis vastgesteld. Dit territorium heeft echter geen verbintenis met de bebouwing binnen het projectgebied, maar met de woning Zuiderzeestraatweg West 131.

Figuur 4.1 Waarnemingen vleermuizen

4.1.2 Foerageergebied

De bosschage aan de westzijde van het projectgebied wordt gebruikt om te foerageren door de gewone dwergvleermuis. Het gaat om lage aantallen. Omdat er in de directe omgeving voldoende

soortgelijk habitat aanwezig in de vorm bosschages en boerenerven, daarom gaat het niet om een essentieel foerageergebied.

4.1.3 Vliegroutes

Overvliegende dieren zijn in lage aantallen waargenomen. Binnen of rond het projectgebied zijn geen essentiële vliegroutes aangetoond.

Binnen het projectgebied zijn geen verblijven, essentiële foerageergebieden of vliegroutes vastgesteld. Vervolgstappen ten aanzien van vleermuizen zijn dan ook niet nodig.

4.2 Huismus

Tijdens het veldonderzoek is op één locatie, buiten het onderzoeksgebied, een nestplaats van huismus waargenomen. Hierbij zijn zowel één zingende mannetjes als bezoeken aan de nestplaats waargenomen.

Daarnaast zijn op de zuidelijke grens van het onderzoeksgebied foeragerende huismussen waargenomen. De zes waargenomen huismussen foerageerde in de aanwezige heggen (afbeelding 4.3). Enkele individuen van de groep maakte ook gebruik van de aanliggende woning als rustplek/overzichtspunt. De heggen en woning liggen net buiten het projectgebied.

De waargenomen nestlocatie is op kaart weergegeven in figuur 4.2. De gevonden nestplaats bevindt zich in de nokvorst van een woning/schuur buiten het projectgebied.

Figuur 4.2. Waarnemingen nestlocaties huismus.

Afbeelding 4.3 De aanwezige heggen ten zuiden van het projectgebied worden gebruikt door huismussen als foerageergebied.

De waargenomen nestplaats en foerageergebied liggen buiten het projectgebied en worden niet aangetast door de geplande werkzaamheden. Vervolgstappen ten aanzien van huismus is niet aan de orde.

4.3 Steenuil

Tijdens de vier bezoeken is steenuil niet waargenomen. Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat er geen sprake is van een nestplaats van steenuil. Tijdens de veldbezoeken zijn ook geen verdere aanwijzingen voor de aanwezigheid van een vaste rust- of verblijfplaats van steenuil waargenomen. Vervolgstappen ten aanzien van steenuil zijn niet aan de orde.

4.4 Categorie 5 vogelsoorten

Het projectgebied is onderzocht op de aanwezigheid van drie gebouwsgebonden categorie 5 vogelsoorten namelijk boerenzwaluw, spreeuw en zwarte roodstaart. In deze paragraaf zullen de resultaten voor elke soort worden besproken. Ook zullen waarneming van andere categorie 5 vogelsoorten worden besproken. Figuur 4.4 geeft een overzicht van alle waargenomen categorie 5 nestlocaties.

Figuur 4.4 Waarnemingen van nestlocaties categorie 5 vogelsoorten en een nest waar geen soort aan kon verbonden worden.

4.4.1 Boerenwaluw

Tijdens de vier bezoeken, waarvan er twee binnen de telrichtlijnen van Sovon waren, zijn er geen boerenwaluwen waargenomen. Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat er geen sprake is van functioneel leefgebied van boerenwaluw binnen het projectgebied. Vervolgstappen voor boerenwaluw is niet aan de orde.

4.4.2 Spreeuw

Tijdens de vier bezoeken, waarvan er drie binnen de telrichtlijnen van Sovon waren, zijn er twee nestlocaties vastgesteld. De twee nestlocaties liggen buiten het projectgebied (zie figuur 4.3). Twee van de nestlocaties bevinden zich in de woning aan de zuidelijke kant van het projectgebied. De andere nestlocatie is aanwezig in een schuur aan de zuidoostelijke kant van het projectgebied.

Tabel 4.2 geeft een overzicht van waarnemingen die zijn gedaan van de spreeuw.

Tabel 4.2 Overzicht waarnemingen spreeuw

Bezoek	Adres	Nr.	Waarnemingen
1 & 2	Zuiderzeestraatweg West	133	Nest aanwezig nabij de schoorstenen van de woning, individu zien uitvliegen
1	Zuiderzeestraatweg West	131A	Nest aanwezig in boeiboord van een schuur, volwassen dier brengt naar nest

De gevonden nesten liggen buiten het projectgebied. De geplande werkzaamheden zullen de nestlocaties niet aantasten, vervolgstappen ten aanzien van spreekuur zijn niet nodig.

4.4.3 Zwarte roodstaart

Tijdens de vier bezoeken, waarvan er twee binnen de telrichtlijnen van Sovon waren, zijn er geen zwarte roodstaarten waargenomen. Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat er geen sprake is van functioneel leefgebied van zwarte roodstaart binnen het projectgebied. Vervolgstappen ten aanzien van zwarte roodstaart zijn niet nodig.

4.4.4 Overige waarnemingen

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het projectgebied drie waarschijnlijke nesten van de koolmees waargenomen op verschillende locaties (zie figuur 4.4). Ook is er een nest gevonden waar geen soort aan gekoppeld kon worden, dit nest ligt echter buiten het projectgebied. Onderstaande tabel (4.3) geeft een overzicht van deze waarnemingen. Alle broedvogels zijn tijdens het broedseizoen beschermd en mogen dan niet worden verstoord. Nesten van koolmezen zijn tevens opgenomen in categorie vijf van de lijst met jaarrond beschermde soorten. Dit houdt in dat onder bepaalde omstandigheden deze nesten toch jaarrond beschermd zijn. Gezien het aantal nestplaatsen binnen het projectgebied en de geschiktheid van de omgeving voor deze soort, is voldoende alternatieve nestgelegenheid beschikbaar en zijn deze nestplaatsen daarom niet jaarrond beschermd.

Tabel 4.3 Overzicht waarnemingen van overige vogels

Bezoek	Adres	Nr.	Waarnemingen
1	Zuiderzeestraat West	129	Twee koolmezen wegvliegend onder dakrand van de woning, waarschijnlijke nestplaats
1	Zuiderzeestraatweg West	129	Twee koolmezen wegvliegend onder dakrand van de woning, iets verder op dan eerste waarneming, waarschijnlijke nestplaats
1	Zuiderzeestraatweg West	129	Koolmees uit een holte in een hooibaal uit zien vliegen, waarschijnlijke nestplaats
1	Zuiderzeestraatweg West	129	Nest gevonden waarvan de soort onbekend is

4.5 Marterachtige

Op diverse locaties is steenmarter vastgelegd op beelden van de wildcamera's. Tevens zijn drie jonge steenmarters in bomen aan de rand van het projectgebied waargenomen tijdens een veldbezoek. Binnen het onderzoeksterrein zijn geen andere marterachtige waargenomen.

In totaal zijn er minimaal vier verschillende steenmarter individuen vastgelegd. Het gaat om minimaal één volwassen individu en drie jonge dieren. De steenmarters zijn op meerdere locaties binnen het onderzoeksterrein waargenomen tijdens veldbezoeken (zie figuur 4.5). Ook op wildcamera's zijn ze vastgelegd.

Op wildcamera 1 werden de drie jongen en een volwassen individu regelmatig waargenomen in de onderzoeksperiode (afbeelding 4.6 en 4.7). Op wildcamera 3 en 4 is een volwassen individu meerdere malen vastgelegd, de jonge zijn echter niet vastgelegd op deze wildcamera's (afbeelding 4.8 en 4.9). Op wildcamera 2 zijn geen marters vastgelegd. Op de afbeeldingen 4.10, 4.11 en 4.12 zijn de verschillende waarnemingslocaties afgebeeld.

Figuur 4.5 Waarnemingen van zoogdieren (waar geen vrijstelling voor is) binnen het onderzoeksgebied tijdens veldbezoeken.

Afbeelding 4.6 Een volwassen individu en de drie jongen waargenomen op camera 1 (datum: 6 juni 2021).

Afbeelding 4.7 Een volwassen individu met prooi waargenomen op wildcamera 1 (datum: 30 juni 2021).

Afbeelding 4.8 Een volwassen individu waargenomen op wildcamera 4 (datum: 29 juni 2021).

Afbeelding 4.9 Een volwassen individu waargenomen op wildcamera 3 (datum: 7 juli 2021).

Afbeelding 4.10 In de hooischuur zijn meerdere waarnemingen van steenmarter gedaan met wildcamera 1 en 4. Deze locatie dient waarschijnlijk als kraamkamer.

Afbeelding 4.11 De hooischuren gezien vanaf buiten.

Afbeelding 4.12 Bij de hooiberg in het projectgebied is meerdere malen een steenmarter waargenomen op wildcamera 3.

Uit de resultaten van de camerabeelden en de veldbezoeken blijkt dat de hooischuren dienen als vaste verblijfplaats. Gezien de waarneming van een volwassen individu met drie jongen, heeft de verblijfplaats waarschijnlijk de functie als kraamkamer. Steenmarter is ook waargenomen op andere locaties binnen het projectgebied, zoals de hooiberg (wildcamera 3) en in bomen langs de rand van het projectgebied. De leegstaande schuren, de hooiberg en bomen zijn daarmee onderdeel van het essentiële leefgebied van de steenmarter. De geplande werkzaamheden hebben tot gevolg dat het essentiële leefgebied van de steenmarter verloren zal gaan. Vervolgstappen ten aanzien van deze soort zijn aan de orde.

4.6 Ringslang

Tijdens de vier veldbezoeken gericht op het vaststellen van zomerbiotoop voor ringslang is deze soort niet waargenomen. Ook zijn er geen eierschalen gevonden tijdens het vijfde veldbezoek. Uit de resultaten wordt geconcludeerd dat het projectgebied geen onderdeel uitmaakt van essentieel leefgebied voor ringslang. Vervolgstappen ten aanzien van deze soort zijn niet aan de orde.

5. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk worden de conclusies en aanbevelingen die uit de resultaten van de veldbezoeken voortvloeien, per soort(groep) besproken.

5.1 Functie van het projectgebied en effecten

5.1.1 Vleermuizen

Binnen het projectgebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Binnen het projectgebied zijn foeragerende of doortrekkende vleermuizen waargenomen. Gezien de lage aantallen gaat het hier niet om een essentieel foerageergebied of essentiële vliegroutes. Bovendien zijn in de directe omgeving voldoende alternatieven aanwezig.

Vervolgstappen ten aanzien van vleermuizen zijn niet aan de orde.

5.1.2 Jaarrond beschermde vogelnesten

Uit de resultaten komende de volgende gegevens voor vogels met jaarrond beschermde nesten naar voren:

Tabel 5.1 Resultaten jaarrond beschermde vogelnesten binnen het onderzoeksgebied

Soort	nestplaats	aantasting	essentieel leefgebied	aantasting	overtreding Wnb
Huismus	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
Steenuil	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
Boerenwaluw	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
Spreeuw	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
Zwarte roodstaart	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
Koolmees	Waarschijnlijk	Ja	Nee	Nee	Nee, mits de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden

Binnen het projectgebied zijn er geen nesten gevonden van jaarrond beschermde soorten afgezien van waarschijnlijke koolmeesnesten. Gezien er genoeg geschikte alternatieve mogelijkheden in de omgeving zijn in de vorm van andere schuren, tuinen en groenstroken zijn deze nesten niet jaarrond beschermd. Er zijn ook twee nesten van spreeuwen en een onbekend nest gevonden, deze liggen echter buiten het projectgebied. Vervolgstappen ten aanzien van jaarrond beschermde vogelnesten is niet nodig, mits de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden.

5.1.3 Marterachtigen

Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat de hooischuren worden gebruikt als vaste verblijfplaats door steenmarter. Gezien de waarnemingen dienen de hooischuren waarschijnlijk ook als kraamkamer. Ook op andere plekken binnen het projectgebied zijn steenmarters waargenomen, zoals de hooiberg. Dit betekent dat het projectgebied essentieel leefgebied is van steenmarter. Bij de werkzaamheden wordt dit essentieel leefgebied weggenomen. Bij het wegnemen van essentieel leefgebied wordt de Wet natuurbescherming overtreden. Vervolgstappen ten aanzien van steenmarter zijn dan ook aan de orde.

5.1.4 Ringslang

Uit het onderzoek blijkt dat het projectgebied geen onderdeel uitmaakt van essentieel leefgebied voor ringslang. Vervolgstappen ten aanzien van deze soort zijn niet nodig.

5.2 Vervolgstappen

5.2.1 Ontheffing

Bij de voorgenomen werkzaamheden wordt een overtreding op de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming begaan. Voor het wegnemen of verstoren van een functionele verblijfplaats van steenmarter is wettelijk gezien een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Gedeputeerde Staten kan onder Artikel 3.3 lid 4 en Artikel 3.8 lid 5 een ontheffing verlenen “in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten”, in het geval er geen andere bevredigende oplossing is én de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (art. 3.3) of er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (art. 3.8).

Om een ontheffing te verkrijgen, moet bij de aanvraag een activiteitenplan meegestuurd worden waarin wordt beschreven hoe elke verblijfplaats die komt vervallen gecompenseerd wordt en hoe bij de uitvoer van de werkzaamheden rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van de beschermde soorten.

De officiële termijn voor het verkrijgen van een besluit van de provincie ten aanzien van de Wet natuurbescherming is dertien weken, met een mogelijkheid tot verlenging van zeven weken. Gezien de lange afhandeltijd en de tijd die nodig is als gewenningsperiode of voor een op kwetsbare periodes aangepaste planning, wordt geadviseerd dit ruim voor het uitvoeren van de werkzaamheden te doen.

5.2.2 Mitigerende maatregelen

Voor essentieel leefgebied van steenmarter geldt dat er alternatief leefgebied moeten worden aangeboden als de huidige essentiële leefgebied wordt aangetast. Dit alternatief leefgebied moet tijdig voor de werkzaamheden worden aangeboden, omdat er rekening gehouden moet worden met een gewenningsperiode.

De concrete uitwerking van de benodigde mitigerende maatregelen vindt plaats in een activiteitenplan. Binnen de Wet natuurbescherming is het vereist dat de werkzaamheden plaats vinden onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Deze geeft, in overleg met de opdrachtgever, aan waar zich geschikte locaties bevinden voor het plaatsen van alternatieve voorzieningen. Tevens adviseert deze in eventuele maatregelen die nodig zijn voor aanvang of tijdens het project. Hierbij moet gedacht worden aan de planning van het werk, bijvoorbeeld om kwetsbare periodes te ontzien en om rekening te houden met de gewenningstijd die nodig is voor alternatieve verblijfplaatsen. Ook dient de bebouwing voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt te worden gemaakt voor steenmarter. Dit mag pas na ontvangst van de ontheffing.

Het projectgebied is geschikt als broedlocatie voor diverse (niet jaarrond beschermde) vogelsoorten. Alle in gebruik zijnde nesten zijn beschermd. Geadviseerd wordt om geen werkzaamheden uit te voeren binnen het broedseizoen, zodat geen sprake is van overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van broedvogels. Voor het broedseizoen wordt geen standaard periode gehanteerd, van belang is of er een broedgeval aanwezig is. Globaal loopt het broedseizoen van vogels van 1 maart tot 1 september. Dit is echter afhankelijk van de soort en van de klimatologische omstandigheden. Indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen plaatsvinden wordt geadviseerd potentiële nestlocaties voor het broedseizoen ongeschikt te maken voor vogels. Ook kan ervoor worden gekozen de werkzaamheden voor het broedseizoen op te starten en continu door te werken.

Wanneer de werkzaamheden in het broedseizoen worden opgestart en de locaties niet van tevoren ongeschikt gemaakt kunnen worden, moet de locatie voorafgaand aan de werkzaamheden worden vrijgegeven door een ervaren ecooloog. Indien bij de controle in gebruik zijnde nesten van vogels, of in aanbouw zijnde nesten worden aangetroffen moet een zorgvuldige werkwijze worden bepaald of dienen de werkzaamheden worden uitgesteld tot het nest niet meer in gebruik is.

5.2.3 Zorgplicht

Wij merken op dat te allen tijde de zorgplicht blijft gelden. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet.

5.3 Verantwoording

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eco Reest BV aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies, indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage, zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eco Reest geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en fauna.

Eco Reest BV
S Nap

LITERATUURLIJST

Boeken / documenten

BIJ12 (2017). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017

BIJ12 (2017). Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Versie 1.0, juli 2017

BIJ12 (2017). Kennisdocument Steenuil *Athene noctua*. Versie 1.0, juli 2017

BIJ12 (2017). Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0, juli 2017

Eco Reest (2021). Quicksan Wet natuurbescherming Zuiderzeestraatweg West 129 te Doornspijk. Versie 1.0, april 2021.

Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2017).
Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie juli 2017

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2021) Vleermuisprotocol 2021, januari 2021

Websites

Website provincie Gelderland

www.BIJ12.nl

www.sovon.nl

www.ravon.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Zoogdierveniging (z.d.). Steenmarter. Geraadpleegd op 5 oktober 2021, van
<https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/steenmarter>